

ב"ה

התקשרות

קונטרס שבועי לאנ"ש חסידי חב"ד לחיזוק ההתקשרות
לכ"ק אדמו"ר רבי מנחם מענדל בהרה"ק רלו"י מליובאוויטש
זצוקללה"ה נבג"מ זי"ע

שיחות • אגרות • פניני חסידות לפה"ש • הלכות, מנהגים וטעמיהם • ניצוצות • זמנים

תתלט

ערב שבת קודש
פרשת תצא
י' באלול ה'תש"ע

יוצא לאור על-ידי
מכון ליובאוויטש שעל-יד
צעירי-אגודת-חב"ד באה"ק ת"ו – המרכז

הרבי הרי"צ⁸.

יש לפרסם, שאלה שעורכים בימים אלו חתונות - יוסיפו עוד יותר בשמחה, וכן אחר-כך בשבעת ימי המשתה, ועל-דרך זה באלו שנמצאים בתוך שבעת ימי המשתה שלהם, ומה טוב - להוסיף גם במספר הסעודות. ובפרט במנהג ישראל (כפי שהיה פעם הסדר בכל חתונה) לעשות סעודה לעניים, ודווקא שם היו מביאים מהמובחר⁹.

יום שלישי
י"ד באלול

ביום זה - שלושים יום לפני חג הסוכות - מתחילין לדרוש בענייני החג¹⁰, ובוזה נכלל במיוחד "לדרוש", היינו השתדלות יתרה (ובפרט בהתחלה והפתיחה דכל השלושים יום), בעניין השמחה ד'זמן שמחתנו¹¹, וכן להשתדל בנתינת צורכי החג

(8) 'התועודיות' תשמ"ט ח"ד עמ' 315. וראה גם ב'התועודיות' תשמ"ח ח"ד עמ' 264.

המאמרים מחתונת הרבי נשיא-דורנו נדפסו ב'ספר המאמרים - קונטרסים' ח"א עמ' 31 ואילך, ובספר המאמרים תרפ"ט עמ' 71 ואילך.

(9) ר"ד משיחת י"ד אלול תנש"א.

(10) שו"ע אדה"ו סי' תכט ס"א.

(11) וזאת נוסף על השמחה שבכל שבת "וביום שמחתכם - אלו השבתות" (ספרי בעלותך י, ז), אף שיקר עניינו של שבת הוא **תענוג** "וקראת לשבת עונג" - ספר-השיחות תשמ"ח ח"ב עמ' 625. וראה גם סה"ש תשנ"א ח"ב עמ' 806.

לכל הזקוקים לכך שלושים יום לפני החג, כדי שיוכלו להתכונן ל'זמן שמחתנו' מתוך שמחה וטוב לבב, ועוד לפני זה - בנוגע לצורכי ראש-השנה, כלשון הכתוב "אכלו משמנים ושתו ממתקים ושלחו מנות לאין נכון לו"¹².

יום רביעי
ט"ו באלול

סוף זמן קידוש לבנה לכתחילה: יום שלישי בלילה אור ליום רביעי, בשעה 1:14. התייסדות ישיבת תומכי-תמימים (בשנת נזר"ת). נכון להוסיף בימים ט"ו-ח"י אלול: בלימוד החסידות (ובפרט מהבעש"ט ואדמוה"ז, אדמו"ר מהורש"ב נ"ע ובמיוחד של אדמו"ר מהורי"צ נ"ע) ובנוסף - לקבוע בהם בכל מקום האפשרי שיעורים חדשים (מלבד חיזוק הקיימים מכבר); בעבודת התפילה (הקשורה במיוחד לישיבה זו); בצדקה, כולל ברוחניות - להיות 'נרות להאיר'; לערוך **תועודות חסידית**, 'ברוב עם הדרת מלך', בכל מקום שישנה בו ישיבת תו"ת; לפתוח בכל מקום המתאים **סניף חדש** לישיבה זו, ועוד¹³.

(12) נחמיה ח.י. וראה לקוטי-שיחות כרך יד עמ' 369 ואילך, וש"נ - סה"ש תנש"א שם עמ' 808.

(13) ע"פ 'התועודיות' תשמ"ט ח"ד עמ' 315 ואילך.

לזכות

אנשי החסד הדגולים

הרה"ח ר' אברהם משה דייטש והרה"ח ר' גבריאל גופין שיחיו
ולע"נ האחים הרה"ח ר' זלמן יודא ור' יוסף יצחק,
בני הרה"ח ר' שלום ישעי' ע"ה דייטש

הלכות ומנהגי חב"ד

"זכר עמלק" בסוף פרשתנו (ובפרשת 'זכור') יש לקרוא בפעם הראשונה 'זכר' (בצירה) ובפעם השנייה 'זכר' (בסגול) בין בשביעי ובין במפטי"ו.⁵ מנהג-נערים בכמה מקומות 'להכות' בקריאת שם 'עמלק', ונכון להימנע מזה.⁶ מנחה: מנהג הקוראים להגביה קולם בפסוק האחרון 'השקיפה' (קריאת מילת 'השקיפה' - מלעיל!).⁷ פרכי-אבות: פרק ב.

יום שני י"ג באלול

יום נישואי כ"ק אדמו"ר מהוריי"צ נ"ע עם הרבנית הצדקנית מרת נחמה-דינה ע"ה.² יש ללמוד בימים אלו 'דרושי חתונה' של רבותינו נשיאינו, ובפרט אלו שנאמרו בחתונת

(5) הוראת כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו, ספר-המנהגים עמ' 31, ובאריכות שם עמ' 72. ראה 'התקשרות' גיליון כה עמ' 17 הערה 3. כמובן שיש לדייק לקרוא את הטעם 'מונח' של תיבה זו בשתי הפעמים.
בשש זכירות, הנדפסות בסידורים מסוימים, ציינו להוראת הרבי לקרוא גם לענין 'זכר' בצירי או בסגול שם. אבל אין זה שייך לנושא, ע"פ האמור באג"ק כרך יב ס"ע ג (במענה לשאלה מדוע אין מסיימים כמה פסוקים שם עד סופם) 'דאין הכוונה לקריאת פסוק או פרשה, כ"א לזכירת עניין'. ומה שנהג הרבי בעצמו לחזור תיבה זו (ותיבות אחרות, בכמה מקומות) בניקוד שונה, אולי אינו הוראה לרבים.
(6) ראה בארכה בזה בגיליון 'התקשרות' דש"פ תצא תשנ"ו, גיליון קט. וכבר כתבו כן בדורות שעברו, ראה ילקוט-יוסף - מועדים (כרך ה) עמ' 259 ס"ה, משו"ת בן ימין ומהר"א פלאג'י.
(7) לוח כולל-חב"ד, בקריאת שבת הבאה, ומציין לירושלמי מעשר-שני פ"ה ה"ט. ולכאורה העניין שייך גם לקריאת שבת זו במנחה ושני וחמישי.

בחדשי אלול ותשרי חייבים תלמידי כל הישיבות לשהות ללמוד ולהתפלל בהשגחה מלאה בין כותלי הישיבה (ואין בזה כל סתירה לדרישה לצאת לעורר יהודים וכו', כי יש די הזמן לשני העניינים). יש לפנות לשם כך להנהלות הישיבות (מכל החוגים) ולשכנע אותן שידאגו לכך, ואף לפנות לתלמידים - באם ההנהלה לא תצווה על כך, שהם, בקבלת-עול אישית שלהם, ירצו וידרשו להישאר אז בישיבה!¹

שבת-קודש פרשת תצא י"א באלול

יום נישואי כ"ק אדמו"ר מהורש"ב נ"ע עם הרבנית הצדקנית מרת שטערנא-שרה ע"ה.³ כ"ק אדמו"ר הזקן הורה לכתוב בספר-תורה 'דכא' (בפרשתנו כג,ב), באל"ף לבסוף, ולא בה"א.⁴

(1) לקוטי-שיחות, כרך ב, עמ' 641. ואף בשנים אלו, שרבים מהתמימים נוסעים לבית חיינו או לשליחות, נמשכים סדרי הישיבות עם כל הנשאים עד אחרי היום הקדוש.
(2) כן הוא השם הנכון, ראה בעו"ה את דברי הרבי המובאים בהערה 1 בלוח השבוע לפ' תבא הבעל"ט.
(3) לפרטים אודות חתונה זו, ראה בספר 'נישואי הנשיאים'.
(4) שו"ת שארית-יהודה יו"ד סי' טו. ושם, ש"ציווה להגיה ספר-תורה שהיתה תחילתה כתוב בה"א וציווה לכתוב באל"ף דווקא". וכן באג"ק אדמו"ר מהוריי"צ ח"ט עמ' תיט (שהורה לתקן זאת עוד לפני תיקון האותיות הנפסקות). היום-יום, זו באלול. ספר-המנהגים עמ' 32. לוח כולל-חב"ד. וראה בשו"ת דברי-נחמיה (דף נט,ג). ורובו בהוספות לשו"ע אדה"ו הוצאת באלול. ספר-המנהגים עמ' 32. לוח כולל-חב"ד. וראה בשו"ת דברי-נחמיה (דף נט,ג). ורובו בהוספות לשו"ע אדה"ו הוצאת בשו"ת ואל"ך חלק ה' עמ' 1898). ומכתבי הרבי בזה נקבצו בשערי הלכה ומנהג יו"ד סי' קטז, וגם שם הורה להגיה. ואם יש ספק איך כתוב - יש לבדוק את הס"ת לפני הקריאה. אבל בדיעבד, כיוון שיש דעות אחרות, כתב בקצות-השלחן בבדי-השלחן סו"ס פג, שאין להחליף את ספר-התורה אם נמצא בקריאה שכתוב בה"א.

מורה שיעור ללימוד היומי ברמב"ם

י' באלול ה'תשע" - י"ז באלול ה'תשע"א

יום	יום בחודש	ג' פרקים ליום	פרק א' ליום	ספר-המצוות
ו'	י' באלול	הלכות ערכין וחומין פרק ה-ז.	הלי כלי המקדש והעובדים בו פרק ט.	מ"ע קמה. מלי"ת קי
ש"ק	י"א באלול	פרק ח. תהי ידך וגו'. ספר זרעים והוא ספר שביעי.. הלכות כלאים.. בפרקים אלו. פרק א-ב.	פרק י.	מלי"ת קיא. רטו.
א'	י"ב באלול	פרק ג-ה.	הלי ביאת המקדש.. בפרקים אלו. פרק א.	מלי"ת רטז.
ב'	י"ג באלול	פרק ו-ח.	פרק ב.	מלי"ת ריז. ריח.
ג'	י"ד באלול	פרק ט-י. הלכות מתנות עניים.. בפרקים אלו. פרק א.	פרק ג.	מלי"ת מב. מ"ע קכ. מלי"ת רי.
ד'	ט"ו באלול	פרק ב-ד.	פרק ד.	מ"ע קכא. מלי"ת ריא. מ"ע קכג. מלי"ת ריב.
ה'	ט"ז באלול	פרק ה-ו.	פרק ה.	מ"ע קכד. מלי"ת ריג. מ"ע קכז. מלי"ת ריד.
ו'	י"ז באלול	פרק ח-י.	פרק ו.	מ"ע קל. קצה. מלי"ת רלב.

זמני השבוע*

תאריך	עלות השחר** 120 ד' לפני הזריחה	עלות השחר*** 72 ד' לפני הזריחה	זמן ציצית ותפילין	זריחה החמה	סוף זמן ק"ש	צות היום והלילה	מנחה גדולה	שקיעת החמה****	צאת הכוכבים
ו', י' באלול	3:57	4:51	5:15	6:15	9:24	12:44	1:17	7:19.7	7:45
ש"ק, י"א באלול	3:58	4:52	5:15	6:16	9:24	12:44	1:17	7:18.5	7:44
א', י"ב באלול	3:59	4:53	5:16	6:17	9:25	12:43	1:16	7:17.4	7:42
ב', י"ג באלול	4:00	4:54	5:17	6:17	9:25	12:43	1:16	7:16.2	7:41
ג', י"ד באלול	4:01	4:55	5:18	6:18	9:25	12:43	1:16	7:15.1	7:40
ד', ט"ו באלול	4:02	4:56	5:19	6:18	9:25	12:43	1:15	7:13.9	7:39
ה', ט"ז באלול	4:03	4:56	5:19	6:19	9:25	12:42	1:15	7:12.7	7:38
ו', י"ז באלול	4:04	4:57	5:20	6:20	9:25	12:42	1:15	7:11.5	7:36

* הזמנים מתייחסים לאזור המרכז. באזור ההרים והעמקים יש שינויים שעשויים להגיע למספר דקות.
** לגבי זמן עלות השחר הנהוג בחב"ד קיימות שלוש דעות. הבאנו את הזמנים לפי הדעה המוקדמת ביותר והמאוחרת ביותר, וראוי להחמיר לפי העניין.
*** זמני השקיעה כאן הם לפי השקיעה הנראית. אולם אדה"ו בסידורו (יסדר הכנסת שבת) מכיר בשקיעה האמיתית, המאוחרת ממנה "בכמו ארבע מינוטין" (לשון אדה"ו שם. שיעור התלוי במיקום ובעונות השנה).

זמני הדלקת הנרות וצאת השבת

פרשת	ירושלים	תל-אביב	חיפה	באר-שבע
כ"י-תצא	6:42	6:57	6:49	6:59
כ"י-תבוא	6:34	6:49	6:41	6:51

עורך ראשי: מנחם מענדל ברוד • עורך: נחמיה קפלון • הגהה: יוסף-יצחק אולידורט
מזכיר: מנחם לייבוטש-שעל-יד צעירי-אגודת-חב"ד באה"ק ת"ו - המרכז
יו"ר: הרב יוסף-יצחק הכהן אהרונוב

כתובת: ת"ד 14 כפר-חב"ד 72915, טל' 03-9607588, פקס: 03-9606169

אינטרנט: www.chabad.org.il דואר אלקטרוני: chabad@chabad.org.il ISSN 0793-7474

"משה קיבל תורה מסיני"

משה קיבל תורה מסיני (פרק א, משנה א)

ההוראה מאופן נתינת התורה במעמד הר סיני, שעל זה אמרו חז"ל "מה להלן כו' אף כאן כו'": אף-על-פי שהתורה ניתנה לכל שישים ריבוא בני-ישראל, ועד שאיתא במדרש שאילו היו ישראל שישים ריבוא חסר אחד לא היתה ניתנת התורה אפילו למשה רבינו, מכל מקום, "משה קיבל תורה מסיני" באופן ש"אתה (משה) מציצה לעצמך", היינו שישנו עניין של הבדלה בין משה רבינו לכל בני-ישראל, מכיוון שמשה רבינו צריך למסור את דבר ה' כמו שהוא, מבלי להתחשב איך יתקבלו הדברים אצל השומעים. וזהו גם שבמעמד הר סיני היו מסתכלים למזרח ושומעים את הדיבור ויצא "אנוכי גו'", וכן לארבע רוחות ולמעלה ולמטה, היינו, שמכל הצדדים היה אך ורק גילוי אלוקות כמו שהוא לאמיתותו. ובהתאם לכך צריכה להיות גם הנהגתם של רבנים ומורי הוראה – לומר את האמת של התורה כמו שהיא, ללא פשרות, ולא לנסות להתאים את התורה לפי רוחם של הבעלי-בתים שומעי לקחם, בגלל שחוששים שאם לא יהיו הדברים לפי רוחם, לא יקבלו את הדברים, ובמילא יתמעט הכבוד שרוחשים לרבנים, מפני שיחשיבם ל"בטלנים"...

(שיחת יום ב' חג השבועות ה'תש"ז. תורת מנחם כרך כ עמ' 63)

ידוע ומבואר בספרים בדרוק הלשון בכמה מקומות שקבלת התורה היתה "מסיני" – "משה קיבל תורה מסיני", "הלכה למשה מסיני" – שלכאורה הווי ליה למימר "הלכה למשה ממת-תורה", "משה קיבל תורה מהקב"ה" וכיוצא בזה, ומה נוגע כאן הענין ד"סיני"? – ומבואר בזה, שקבלת התורה אצל משה היתה על-ידי זה שלמד מאופן ההנהגה ד"סיני":

הטעם שהר סיני זכה שעליו ניתנה תורה, הוא – לא מפני היותו גבוה מכל ההרים, אלא אדרבה – להיותו "מכיך מכל טוריא".

ועניין זה שהר סיני היה נמוך מכל ההרים, אינו מפני שמצד עצמו לא היו בו מעלות שבשכילן יהיה גבוה – שהרי איתא במדרש "וסיני מהיכן בא... מהר המוריה נתלש כחלה מעיסה, ממקום שנעקד יצחק אבינו", מהמקום שבו ייבנה בית-המקדש ושבו היתה המסירות-נפש של אברהם ויצחק; ואף-על-פי-כן נשאר הר-סיני בתנועה של עניות "מכל טוריא", מהר תבור והר כרמל כו' שנקראו "הרים גבנונים", ובזכות עניות זו זכה שעליו ניתנה תורה.

ועל-דרך-זה בנוגע למשה רבינו – שלמרות כל מעלותיו, שהיה משבט לוי, ובשעה שקיבל את הנבואה בפעם הראשונה היה ראוי להיות כהן גדול, שהוא "קודש הקדשים" מכל ישראל – היה "עניו", ולא "עניו" סתם, אלא "עניו מאד מכל האדם אשר על פני האדמה". היינו, שבכל מקום שבו ישנו אדם מישאל, מזמן משה ועד הדורות האחרונים, "עד היום האחרון", עומד משה בתנועה של ענוה ושפלות ("אַרְאָפְּגַעֲפֵאֲלַנְקִיִּיט") לגביו! ובזכות הנהגה זו – שלמד משה רבינו "מסיני" – קיבל את התורה.

ולכן מי הוא ה"תלמיד ותיק" ש"עתיד לחדש" – מי שיזכור שהתורה ניתנה "למשה מסיני", עם כל העניינים שהיו שם: הביטול של הקדמת נעשה לנשמע, והעניין ש"מכיך מכל טוריא".

(שיחת ליל ג' חול המועד סוכות, ה'תש"ז. תורת מנחם כרך טו עמ' 96)

ההכנות האמיתיות לבניין עדי עד

השפעת זמן הנישואין על תקופת ההכנה שלפניה • החתנים נדרשים לעסוק בתורה, בתפילה ובתשובה באמת – וזוהי הדרך ל"בניין עדי עד" • להניח הבלי עולם, לעסוק בעיקר ולא בטפל, לבטוח בה' שהדברים יתנהלו כראוי, וגם הוראות מיוחדות להורים • עבודת התשובה היא למעלה מסדר, לכן גם אלו שכבר נישאו, ואלו שעדיין לא השתדכו, יכולים לתקן על-ידי תשובה • משיחת כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו

הזמן ("טוב לצדיק טוב לשכיניו").
ואדרבה: בענייני טוב וקדושה מצינו להדיא שזמן קדושה משפיע על הזמן שלפניו – עניין ההוספה מחול על הקודש (כנ"ל³), שביום-הכפורים הוא מדאורייתא⁴, ובשבת ויום טוב – לדעה אחת הוא מדאורייתא, ולדעה ב' – מדרבנן⁵.
- כ"ק מו"ח אדמו"ר כתב פעם בשם אדמו"ר מהר"ש⁶, בנוגע לעניין כבוד חמיו שהוא מדרבנן: "א' דרבנן וואַלגערט זיך אויך ניט"...

ב. ומזה מוכן גם בנוגע לענייני העבודה בשייכות לזמן הנישואין.

ובהקדמה: בענייני הזמן ישנם כמה סוגים: זמן (מוגבל), נצחיות (כלי-גבול בזמן גופא), ועד לעניין איך-סוף שלמעלה גם מענייני הנצחיות, כיוון שהוא למעלה מהגבלות הזמן לגמרי.

(3) לקו"ש שם ס"ע 57 ואילך.

(4) ראה הנסמן שם בהערה 19.

(5) ראה הנסמן שם בהערה 20.

(6) ראה "רשימות" חוברת קפד ס"ע 7.

א. וכ"ק אדמו"ר ערך "סיום" על מסכת סוכה – "בילגה לעולם חולקת בדרום... מעשה במרים בת בילגה כו'... אוי לרשע אוי לשכיניו טוב לצדיק טוב לשכיניו" (נדפס בלקוטי-שיחות חלק י"ט ע' 55 ואילך¹). לאחר הסיום המשיך בביאור עניין "אוי לרשע אוי לשכיניו טוב לצדיק טוב לשכיניו" בעבודת האדם, ושייכותו לחודש אלול ומנחם-אב – נדפס בלקו"ש שם ע' 64 ואילך, ובהמשך אמר: נתבאר לעיל² בשייכות עניין "אוי לרשע אוי לשכנו" לחודש אלול, שעניין "אוי לרשע" (שבירת הרע על-ידי עבודת התשובה) שבחודש אלול פועל גם על "שכיניו" – חודש מנחם-אב שלפניו.

והנה, כשם שבעבודה של "סור מרע" ישנו עניין "אוי לרשע אוי לשכנו", דהיינו שהעבודה ד"סור מרע" מתחילה עוד קודם הזמן המיוחד לה (בחודש מנחם-אב, שלפני חודש אלול) – כן הוא גם בעבודה של "ועשה טוב", שכאשר ישנו עניין טוב, יש להתחיל בעבודה הקשורה בזה עוד קודם

(1) בשיילוב עם שיחת ו' תשרי תשכ"ח.

(2) לקו"ש שם ע' 65.

לא תראה את חמור אחיך או שורו נפלים בדרך והתעלמת מהם הקם תקים עמו (כב,ד)

"לא תראה את חמור אחיך" - אם ראית יהודי הדומה לכהמה טמאה, "או שורו" - יהודי שדומה לכהמה כשרה, "נפלים בדרך" - הם נפלו מדרגת אדם לכחינת בהמה, "והתעלמת מהם, הקם תקים עמו" - חובתך לעזור להם ולהקיםם מנפילתם. שכן מן השמים גרמו שתראה בנפילתם כדי שתעזור להם; אלמלא לא היה הדבר שייך לך, לא היית רואהו. "לא תראה... והתעלמת".

(לקוטי שיחות ב עמ' 633)

ועשית מעקה לגגך... כי יפול הנופל מזונו (כב,ה)

אסור שגאוותך ("גגך") תגרום נפילה רוחנית אצל יהודי אחר. כשיצאים לקרב יהודי לתורה ומצוות, ומתערב בכך הרגש של גאווה וישות, זה עלול להרחיק את השני ולגרום אצלו נפילה יתרה, ולכן צריכים להגביל את הגאווה - "ועשית מעקה לגגך".

ואם יאמר האומר שהוא חושש מפני הגאווה ולכן הוא מושך את ידו מעבודה זו - עליו לדעת שלא זו העצה (האם בגלל גאוותו חייב השני לסבול?), אלא העצה היא "ועשית מעקה לגגך", להגביל את הישות שלו.

וכמסופר שפעם אחת התאונן אברך אחד לפני אדמו"ר האמצעי שהוא מתגאה מכך שחזר מאמרי חסידות ברבים בטוב-טעם. השיב לו הרבי: "א ציבעלע זאָל פון דיר ווערן, אָבער חסידות זאָלסטו חזר'ן" (=המשך לחזור חסידות אפילו אם יהיה ממך 'בצל').

(לקוטי שיחות כרך כד, עמ' 143)

לא תחרוש בשור ובחמור יחדיו (כב,ו)

בחסידות מובאים שני טעמים לאיסור זה: א) כדי שהקליפה (חמור) לא תינק מהקדושה (שור). ב) כדי שלא לערב את הגבורות (שור) ואת החסדים (חמור). אומר על כך כ"ק אדמו"ר:

לפי הדעה (רמב"ם הלכות כלאים פ"ט) שהאיסור אינו אלא במין טהור עם מין טמא, טעם האיסור הוא כדי שהקליפה לא תינק מהקדושה; ואילו לדעה (רא"ש הלכות קטנות הלכות כלאים ס"ה) שהאיסור הוא גם בטהור עם טהור וטמא עם טמא, טעם האיסור הוא כדי שלא לערב מידות מנוגדות.

(לקוטי שיחות כרך כד, עמ' 150)

ולא אבה ה' אלוקיך לשמוע אל בלעם ויהפוך ה' אלוקיך לך את הקללה לברכה כי אהבך ה' אלוקיך (כג,ו)

"ולא אבה ה' אלוקיך לשמוע אל בלעם" - רומז לראש-השנה. ביום זה, שהוא יום הדין, באים המקטרגים לקטרג על ישראל, אבל כשישראל חוזרים בתשובה עומד הקב"ה מכיסא דין ויושב על כיסא רחמים ואינו מקבל את הקטרוגים.

"ויהפוך ה' אלוקיך לך את הקללה לברכה" - יום-הכיפורים. התשובה מעומק הלב בעשרת ימי תשובה גורמת לכך שביום-הכיפורים, שהוא יום סליחה וכפרה, נהפכים הזדונות לזכיות.

"כי אהבך ה' אלוקיך" - חג-הסוכות. עבודת ראש-השנה, עשרת ימי תשובה ויום-הכיפורים מזככת ומטהרת את ישראל, וכשמגיע חג-הסוכות מתגלה אהבתו העצמית והפנימית של הקב"ה אליהם.

(ספר המאמרים ת"ש עמ' 159)

טוב".

כלומר: בזמן שבו מתחילים הבלבולים בענייני ממון הקשורים עם החתונה; בסידור מקומות הישיבה בסעודת החתונה באופן שלא תהיה "קנאה" במעשה בראשית... שלא למעט ב"שותו" של אף אחד,

- ולהעיר, שכל עניין הישות אין לו מקום לפי האמת, שהרי "אמת אמר אל יברא" ¹⁷ -

ועל דרך זה בנוגע לפרחים, ובנוגע לתמונות ("פיקטשערס"), ובפרט לאחרונה, שלא מסתפקים בתמונות ב"שחור-לבן", אלא צריכים תמונות **צבעוניות** ("קאָלירטע פיקטשערס"), "רחמנא ליצ'לן"...

הנה מהזמן שבו מתחילים "טומלען זיך" [=להיות מוטרד] - הרי מוטב "טומלען זיך" ב"עשה טוב"; לערוך חשבון על כל העוונות שעבר במשך כל ימיו ולעשות תשובה עליהם, ללמוד תורה, לקיים מצוות בהידור ולעסוק בעבודת התפלה.

- כאשר ¹⁸ הציעו לפני אדמו"ר האמצעי מספר שידוכים, העדיף את השידוך שיוכל לבוא לידי פועל מוקדם ככל האפשר, כיוון שלא היתה לו סבלנות להמתין למאמרים שישמע לרגל החתונה!...

מהחננים שבימינו, אי-אפשר לתבוע שכל עניין החתונה יהיה נוגע להם רק כדי להרבות אור החסידות בעולם... אבל לכל-הפחות תובעים מהם שלא ישכחו אודות דין מפורש - שמובא לא רק בתורת החסידות, אלא גם בנגלה דתורה, ונפסק להלכה ¹⁴ - שחתן ביום חופתו מוחלין לו על כל עוונותיו שעבר במשך כל ימיו, כולל גם על החטא החמור דח"ג, שהוא גורם את הגלות ומעכב את הגאולה ¹⁹. ובזמן שכזה - מה לו לחשוב ו"טומלען זיך" בכל העניינים החיצוניים הנ"ל, או אפילו בעניינים של בית דירה, שזהו עניין שנוגע לאדם עוד יותר מאשר מזון ולבושים ²⁰; בזמן

ועניין זה - אין-סוף שלמעלה מהשתלשלות - נמשך בנישואין שלכן נמשך על-ידי זה "בנין עדי עד" ⁷ ב"דור ישרים יבורך" ⁸, עניין הנצחיות?

וזהו אחד הטעמים למאמר רז"ל ¹⁰ שחתן ביום חופתו מוחלין לו כל עוונותיו, כיוון שעניין הנישואין מגיע עד אין-סוף שלמעלה מהשתלשלות, ששם אין מקום לכל העניין של עוונות ופגמים כו'.

וממילא מובן, שאם כל זמן משפיע על הזמן הסמוך לו, הרי בודאי שבבוא זמן שבו נמשך אין-סוף שלמעלה מהשתלשלות, אזי "אשרי לצדיק אשרי לשכיניו" ("אשרי" דייקא ¹¹, שמורה על עניין התענוג והנצחיות, למעלה מהשתלשלות), דהיינו שעוד משך זמן קודם הנישואין נמשך כבר מעין המשכה זו, בפנימיות או במקף על כל פנים.

ג. והנה, כשם שבנוגע ליום הנישואין ("אשרי לצדיק"), אף שנמשכת המשכה שלמעלה מהשתלשלות, מכל מקום יש צורך בקצת הכנה לזה, באופן של אתערותא דלתתא דווקא, ד"באתערותא דלתתא תליא מילתא" ¹² [שזהו הטעם ש"נהגו שהחתן והכלה מתעניין ביום חופתו" ¹³, "דהוי סליחה דידהו שנמחלין עוונותיהן ויום כפור דידהו" ¹⁴] - כן הוא גם בנוגע לזמן שלפני הנישואין שבו נמשך מעין המשכה הנ"ל ("אשרי לשכיניו"), שכבר אז צריך להתחיל בענייני ההכנה.

ומצד הקל-יחומר ש"מדה טובה מרובה" (כפירוש רש"י שהובא לעיל ¹⁵ בעניין "טוב לצדיק טוב לשכיניו") - הרי מהזמן שבו מתחילים הבלבולים ("טומלען זיך") בעניינים החיצוניים של החתונה, צריכה להתחיל גם ההכנה לחתונה ברוחניות, על-ידי עבודת התשובה והעבודה בקו של "ועשה

(7) נוסח ברכה שלישית דשבוע ברכות.

(8) לשון הכתוב - תהלים קיב, ב.

(9) ראה לקו"ת שה"ש לט, ד ואילך. ובכ"מ.

(10) ירושלמי ביכורים פ"ג ה"ג. מדרש שמואל רפ"ז. הובא בפרש"י עה"ת וישלח לו, ג.

(11) כגירסת הר"ח - ראה לקו"ש שם ע' 64 הערה 60.

(12) לקו"ת דרושי ר"ה נח, ב. ובכ"מ.

(13) רמ"א אה"ע סס"א ס"א.

(14) שו"ת מהר"ם מינץ סק"ט. וראה לקו"ש ח"ל ע' 164. וש"נ.

(15) לקו"ש ח"ט שם ע' 60.

(16) לשון חז"ל - ברכות לב, ב. ועוד.

(17) ב"ר פ"ח, ה.

(18) ראה סה"ש תרח"ק ע' 256. וראה גם תורת מנחם - התועדויות ח"י ע' 203.

(19) ראה ל"ת להאריז"ל ע"ה פ' ישעי' נט, כ. וראה גם תורת מנחם שם ע' 66. וש"נ.

(20) ראה לקו"ת ברכה צט, סע"א ואילך. לקו"ש ח"ט ע' 139 הערה 31.

פרשת תצא

כי תצא למלחמה על אויביך ונתנו ה' אלוקיך בידך (כא,י)

מלחמה זו רומזת למלחמת היצר בעת התפילה. וההקדמה למלחמה זו היא 'כי תצא', היציאה מהבית לבית-הכנסת, שכן (א) "אין תפילתו של אדם נשמעת אלא בבית-הכנסת" (ברכות ו), (ב) המטרה היא "ונתנו ה' אלוקיך בידך", והקב"ה נמצא בבית-הכנסת, כמאמר רז"ל (ירושלמי ברכות פ"ה) "היכן הוא מצוי, בבית-הכנסת".

הסבר נוסף: היציאה היא ברגל, ועבודת התפילה מתחילה ב'רגל' שבנפש, היינו הודאה וקבלת עול ("מודה אני", "הודו לה").

(אור התורה דברים עמ' תתע)

כי תצא למלחמה על אויביך ונתנו ה' אלוקיך בידך ושבת שבינו (כא,י)

"כי תצא למלחמה" - אם רק תצא להילחם, "על אויביך" - הגוף והנפש הבהמית, "ונתנו ה' אלוקיך בידך" - מובטח לך שבעזרת ה' תנצח אותם, ולא זו בלבד, אלא "ושבת שבינו" - תנצל את כוחה הגדול של הנפש הבהמית בקדושה, ככתוב (משלי יד) "ורב תבואות בכוח שור".

(לקוטי שיחות ב עמ' 384)

וראית בשביה אשת יפת תאר וחשקת בה ולקחת לך לאשה (כא,יא)

"וראית בשביה אשת יפת תואר" - היופי הגשמי הוא בבחינת שביה, שהרי שורשו הוא יופי רוחני, ספירת התפארת, אלא שנפל ונשתלשל ביופי גשמי. "וחשקת בה" - אולי יהיה חשקך ביופי הגשמי, "ולקחת לך" - להנאתך. לא תעשה כן, אלא תעלה את היופי "לאשה" - "אשה ריח ניחוח לה", על-ידי שתדבק מחשבתך בשורש היופי, תפארת העליון.

(מגיד דבריו ליעקב עמ' ז)

לא תלין נבלתו על העץ . . כי קללת אלקים תלוי (כא,כג)

זלזולו של מלך הוא, שאדם עשוי בדמות דיוקנו (רש"י)

לכאורה הטעם הזה מחייב שאין לתלות את המת אפילו לשעה קלה? אלא החטא מעלים ומסתיר על העובדה שהחוטא עשוי 'בדמות דיוקנו' של מקום, ולכן אין זלזולו של מלך בתליותו; ורק לאחר התליה, שהיא השלב הסופי של כפרת החטא, מתגלה עניין זה, ושוב יש לדאוג ל'קללת אלקים'.

(לקוטי שיחות ז עמ' 168)

זה מוטב להרבות בתשובה, כדי שימחלו לו על כל עונותיו!

ומה שחושב שעליו להיות טרוד בענינים אלו, כדי שחתונתו תהיה כמו אצל שאר בני-אדם... - הרי רואים אנו כבר בחתונה הראשונה, חתונתו של אדם הראשון, שלא זו בלבד שלא היו תמונות צבעוניות, אלא אפילו תמונות ב"שחור-לבן" לא היו... אלא היה כולו טהור, ואף-על-פי-כן היתה החתונה בהצלחה!...

ד. כל המדובר לעיל - אינו בבחינת "בדיחה"

אלא התשובה צריכה להיות באופן שהקב"ה ימחל לו, תשובה אמיתית -

ודווקא על-ידי זה אפשר להבטיח שהחתונה תהיה בשעה טובה ומוצלחת, ו"בנין עדי עד". כאשר מברכים את ברכת "בנין עדי עד", אזי נעשה "בנין עדי עד" בפועל - על דרך המבואר²³ בנוגע לברכת השיכון וסלח לנו, שכייון שמברכים על זה, בודאי שנעשית הסליחה והמחילה מיד; וכל מה שתובעים ממנו הוא - שיניח את כל הבלי העולם, ואזי תהיה החתונה בשעה טובה ומוצלחת, ו"בנין עדי עד", כרצונו של הקב"ה.

בחתונה הראשונה, חתונתו של אדם הראשון, לא

היו תמונות צבעוניות, ואפילו תמונות ב"שחור-לבן"

לא היו... ואף-על-פי-כן היתה החתונה בהצלחה!...

ה. אצל כ"ק מו"ח אדמו"ר היה המנהג, שגם הורי החתן והכלה היו מתענים ביום החופה²⁴. וכיוון שגם אצל הורי החתן והכלה ישנו עניין התענית - הרי גם אצלם צריך להיות עניין ההכנה.

אמנם אי אפשר לדרוש מ"אביו של חתן ואמה של כלה"²⁵ שיישבו במשך כל הזמן וילמדו "דרך חיים" או "צאינה וראינה", שהרי סוף-סוף עליהם להכין את צרכי החתונה;

אבל זאת תובעים מהם: א) שההכנות יהיו לא רק בעניינים שישנם גם אצל אינס-יהודים, להבדיל, אלא גם ובעיקר בעניינים של "ונפלינו אני ועמך"²⁶, ב) גם בנוגע לשאר העניינים של צרכי החתונה - אפשר לעשותם ללא "הידורים", וכאשר יעסקו בעניינים אלו בקרירות ("קאלטערהייט"), יהיה זה טוב יותר ("געזינטער") עבורם ועבור המסובים.

אמנם, כל זה הוא בנוגע להורים; אבל מהחתן

("דזשאַק") ואינו "דרשה", אלא הכוונה היא כפשוטו, בנוגע לפועל ממש:

כיוון שנוכחים כאן כמה וכמה חתנים, וכן כמה שיהיו חתנים בתוך מספר שבועות - עליהם לדעת שאין להם לבלבל את עצמם בכל העניינים הנ"ל; כל המלאכה בעניינים הנ"ל צריכה להיות נעשית על-ידי אחרים, ואילו החתן והכלה עצמם צריכים לעסוק לא בטפל, אלא בעיקר.

והרי העיקר הוא - שהחתונה תהיה בשעה טובה ומוצלחת, ושיהיה "בנין עדי עד", והבטחת דבר זה אינה יכולה להיות על-ידי "תמונות" וכדומה... אלא על-ידי לימוד תורה, קיום מצוות בהידור, התעסקות בעבודת התפלה ותשובה, ותשובה באמת,

- ישנו פתגם שסיפר כ"ק מו"ח אדמו"ר בשם הרשב"ק²¹: "הוא כבר מחל לעצמו" ("ער האָט זיך שוין מוחל געווען")... הוא עושה "חשבון" שברגע אחד יכול הוא להפוך מרשע גמור לצדיק גמור²², ובמילא הרי הוא כבר "מוחל לעצמו"!

(21) ראה גם תורת מנחם - התוועדיות ח"א ע' 135.

(22) ראה קידושין מט, ב. או"ז סק"ב. תניא פ"א.

(23) תניא אגה"ת פי"א (ק, א"ב).

(24) ראה תורת מנחם - התוועדיות ח"ב ע' 252. וש"נ.

(25) ע"פ כתובות ג, סע"ב ובפרש"י.

(26) תשא לג, טז. וראה גם תורת מנחם - התוועדיות ח"ו ריש

ע' 172.

הבעל שם טוב והרס"ג

בהתוועדויות שבת-קודש פרשת ויקהל-פקודי וש"פ ויקרא תשמ"ב (התוועדויות תשמ"ב עמ' 1061, שם עמ' 1115), התייחס הרבי לנאמר בספר שבחי הבעש"ט (מהדורת הורודצקי עמ' 14, מהדורת מונדשיין עמ' 178): "שמעתי... שאמר הבעש"ט על עצמו שהוא גלגול רבינו סעדיה גאון".

הרבי ציין שזו אמנם אמרה ערבה (א"ג עשמאקער וואָרט), שנאמרה על-ידי צדיקים, אבל מהראוי להדגיש שעיקר ענינו של הבעש"ט הוא מיוחד בפני-עצמו (וכמו שכתב הרב מנחם מענדל מהורודוק אודות גדולתו ש"אחד היה, ומתקדמונים לא קם כמוהו כו"). ונוסף לעיקר ענינו יש אצלו עניינים נוספים (כחנוך, נפש או רוח דודו וכן ענינו) של הרס"ג כו'.

ושב קבע הרבי (מעין 'סיכום' לא רשמי): אבל אנו אין לנו אלא המבואר בדברי רבותינו נשיאינו (וכדיוק השם "בעל שם טוב" וכו').

ב"מבט בלתי משוחד וכלי משפט קדום על תולדות ישראל הארוכים" - מציין הרבי במכתבו הכללי ("אל בני ובנות ישראל בכל מקום שהם") מימי הסליחות ה'תשי"ז (אגרות - קודש כרך טו עמ' תמח - התרגום מתוך 'תורת מנחם-אגרות מלך' כרך א' עמ' כה):

...אין לראות בשפה יסוד חיוני בקיומנו, כי עוד

בימי קדם שמשה הלשון הארמית כשפת הדבור של העם: חלקים שונים בתנ"ך, כמעט כל התלמוד הבבלי והזוהר-הקדוש וכו' נכתבו בלשון הארמית. בימי ר' סעדיה גאון והרמב"ם היתה השפה הערבית לשונם של רוב המוני העם".

הרס"ג מזמנו כדי לספור את האותיות שבתורה. ומוכן בפשטות שמלאכה זו דורשת זמן רב, כי כאשר רוצים לדעת את מספר האותיות בדיוק [ועד שישונה שקלא וטריא כיצד להתאים את המספר שקבע הרס"ג עם המספר שבמסורה כו] אי אפשר לספור במהירות כו', אלא צריכים לספור באופן מדויק, ועל-אחת-כמה-זכמה כאשר מדובר לא רק על מספר כללי של האותיות, אלא גם המספר דכל אות ואות בפני עצמה, כנ"ל.

ושוב נזקק הרבי לנושא זה בהתוועדות ש"פ צו תשמ"ב (התוועדויות תשמ"ב שם עמ' 1141):

מפורש בגמרא (קידושין לא): "לפיכך נקראו ראשונים סופרים, שהיו סופרים כל האותיות שבתורה. שהיו אומרים וא"ו דגחון חציון של אותיות של ס"ת, דרש דרש חציון של תיבות, והתגלח של פסוקים, יכרסמנה חזיר מיער, ע"ן דיער חציון של תהלים וכו'".

ואם כן, הבהיר הרבי, מה שהודגש ענין זה בקשר לרס"ג, אף-על-פי שמצינו כבר ענין זה בגמרא - הרי זה משום שאצל הרס"ג ישנו חידוש מיוחד בענין זה:

הנאמר בגמרא מוסב על "סופרים" שישנה הדגשה אצלם בנוגע ל"אותיות"; ואפילו בנוגע ל"סופרים" - לא מצינו שכולם ספרו את האותיות שבתורה (כו' מאיר שהיה סופר אך לא מצינו בפירוש שר"מ ספר אותיות שבתורה).

ולכן, כאשר רוצים להדגיש את גודל ההפלאה שבענין המספר דאותיות התורה, מזכירים שהרס"ג הקדיש מזמנו למנות את מספר האותיות שבתורה, למרות שלא היה סופר, ועיקר עסקו היה בלימוד התורה באופן של הבנה והשגה להיותו ראש ישיבה ופוסק בישראל כו' - וכפי שנדפסו בספרו כל העניינים הקשורים עם מספר האותיות שבתורה.

עניין הנישואין של הקב"ה וכןס"ג ישראל³¹.

* * *

ז. בנגלה תורה ישנם עניינים שהסדר מעכב בהם, ועניינים שהסדר אינו מעכב בהם. וכיוון ש"זאת התורה אדם"³² - ישנם ב' אופנים אלו גם בחיי האדם, היינו, שישנם עניינים שצריכים להיות בסדר דווקא, וישנם עניינים שבהם הסדר אינו נוגע כל כך, והעיקר הוא לעשותם מתוך אמת ("מיט אן אמת"), וכאשר עושים מתוך אמת - אזי "רצון יראיו יעשה"³³.

והנה, בנוגע לב' אופנים אלו בתורה, הרי בכלל - בענייני חולין הסדר אינו מעכב, ובענייני קדשים מעכב³⁴; ובקדשים גופא - ב"דברים הנעשים בפנים" נוגע הסדר יותר מאשר ב"דברים הנעשים בחוץ"³⁵. ומזה מובן שכן הוא גם בב' האופנים בחיי האדם - שכלל שהעניין הוא פנימי יותר, נוגע בו יותר הסדר. אמנם, יוצא מכלל זה הוא עניין התשובה, שעם היותו עניין פנימי (ולכאורה היה צריך להיות נוגע בו יותר עניין הסדר), הרי הוא למעלה מסדר והדרגה, להיותו למעלה מבחינת השתלשלות שבנפש [וזהו שעבודת התשובה היא למעלה מעבודת הצדיקים שהיא באופן של "תמידין כסדרם"], ולכן גם למעלה מגעת התשובה בדרגה שלמעלה מהשתלשלות³⁶.

ח. וכן הוא בנוגע למדובר לעיל בעניין עבודת התשובה קודם הנישואין:

בכלל, הסדר הוא, כאמור, שהתשובה צריכה להיות קודם הנישואין, דהיינו, במשך הזמן שבין ה"תנאים" לחתונה. אמנם, מכיוון שבעניין התשובה אין הסדר נוגע כל כך (כנ"ל), הרי אלו שלא עשו זאת קודם הנישואין, יכולים לעשות זאת גם לאחר הנישואין.

והכלה עצמם - תובעים שלא יהיו שקועים כלל ("זיי זאלן אינגאנצן ניט ליגן") בעניינים הטפלים, כיוון שעניינים אלו יכולים להיעשות על-ידי אחרים.

- כאשר יש צורך למדוד בגדים - בהכרח, אמנם, למדוד על החתן... אבל גם אז אין לו להיות שקוע בכך (ובפרט שבלאו הכי אין הוא יכול לראות בעצמו כיצד הבגד נראה עליו...), אף שהמידה בפועל צריכה להיות על גופו; אבל בעניינים אחרים, ובפרט להיות שקוע בהם - וראי שאין לזה מקום, אלא צריך שיהיה לו בטחון בהקב"ה שכל העניינים יהיו כדבעי.

והוא עצמו יחשוב, כאמור, רק על העיקר, והרי הדין הוא ש"כל שהוא עיקר ועמו טפלה מברך - ברכה מלשון המשכה (כמבואר בחסידות²⁷) - על העיקר ופטר את הטפלה"²⁸, היינו, שעל-ידי זה שיעל וימשיך את העיקר, יומשך בדרך ממילא גם הטפלה.

י. כאמור לעיל, שהדיבורים אינם לשם דרשה, אלא הכוונה היא לפועל, וזוהי ההוראה בנוגע לפועל:

נוסף על הדינים שצריכים ללמוד - שאין צורך להזהיר ("באוארענען") על זה, שהרי מדובר בבני-ישראל כשרים ובכנות-ישראל כשרות, ובוודאי ילמדו את הדינים במדה הדרושה ובזמן הנכון ("וויפל מען דארף און ווען מען דארף"), ולא ידחו זאת לאחר זמן - הנה נוסף לזה, יש לעסוק בכלל בלימוד התורה, קיום המצוות בהידור, עבודת התפלה, ותשובה באמת, ועל-ידי זה נעשה שמוחלין לו כל עונותיו, והחתונה תהיה בשעה טובה ומוצלחת, ו"בנין עדי עד".

ומכיוון שבראש חודש אלול מתחילה ההכנה ליום-הכפורים²⁹, שהוא "יום חתונתו"³⁰ - הרי על-ידי שיביאו ילדי פועל את עניין ההכנה ל"חתונתו" הפרטית, יהיה זה הכנה, סיוע וחלק גם בעניין "יום חתונתו" (הכללי), עד לקירוב הגאולה, שאז יהיה

(31) ראה שמ"ר ספט"ו.

(32) חוקת יט, יד. וראה זח"ב ק"י, רע"ב. ח"ג כט, ב. ובכ"מ.

(33) תהלים קמה, יט.

(34) ראה תוד"ה ואם (מנחות לח, סע"א).

(35) ראה יומא ס, א.

(36) ראה סה"מ מלוקט ח"א ע' קסו ואילך. ח"ד ע' יג ואילך. ועוד.

(27) תו"א מקץ לו, ג. ובכ"מ.

(28) ברכות מד, רע"א (במשנה).

(29) ראה טור או"ח ר"ס תקפא. השלמה לשו"ע אדה"ז שם.

(30) שה"ש ג, יא. וראה תענית כו, ב (במשנה) ובפרש"י.

השנה הבאים-עליו-לטובה ידברו הרבנים בעניין הגזירה האיומה של חוק השבות וכו', ויפנו לראש הממשלה בארץ-הקודש על מנת לתקן את החוק שיהיה גיור על-פי הלכה דיוקא.

הרבי הגיה את הדברים שנדרסו ופורסמו בכמה מקומות (ומשמם ללקושי שיחות כרך כד עמ' 553) בזה הלשון:

[ע]ל [פ]ני המבואר ברס"ג, שאחד הרמזים דתקיעת שופר בר[אש] ה[שנה] הוא, להזכיר את עם-ישראל את ה'קול שופר' דמ[תן] [תורה], [וה[ר]י] ז[ה] ג[ם] [ג]ם [כ]ן מ[פ]סוקי שופרות ויתרה מזו - התחלת וראש ברכת שופרות אתה נגלית כו' ובקול שופר עליהם הופעת כו' ונקבל [ע]ל [ע]צמנו] כו' נעשה ונשמע' שבזה קבלו עליהם מצות ד', ואחד הענינים דמ[תן] [תורה] - שאז נעשה 'המבדיל בין ישראל לעמים' (שלכן הפסק [ד]ין) שבאמרו ובנו בחרת יזכור מ[תן] [תורה], זאת אומרת שיהודי (באיזה מצב שהוא) הוא יהודי, ואון[מות] ה[ע]ל[ולם] (וגם חסידי און[מות] ה[ע]ל[ולם]) [ה]ר[י] ה[ם] מהאון[מות] ה[ע]ל[ולם]. ומפרנסין עניי עכו"ם עם עניי ישראל, ומ[כל] מ[ן] [קום] יהודי [ה]ר[י] ה[וא] יהודי ואון[מות] ה[ע]ל[ולם] - און[מות] ה[ע]ל[ולם].

לכן הצעתי שבימי ר[אש] ה[שנה] ה[ב]א[ים] [ע]ל[ינו] לט[ובה] ידברו הרבנים בענין 'הגזירה איומה דמיהו יהודי', ואשר כל אחד שהיכולת בידו יפנה בבקשתו לראש הממשלה שם שיבטלו הגזירה האיומה דמיהו יהודי ויוחקק החוק דגיור [ע]ל [פ]ני הלכה דוקא.

בסעודת החג ביום ב' דראש השנה תשל"א (המלך במסיבו' כרך ב' עמ' קעו-קעז) נשאל הרבי מהו החילוק בין טעם זה של הרס"ג למשל של הרה"ק וכו' רבי לוי יצחק מברדיצ'ב. הרבי השיב: החילוק העיקרי בין טעם הרס"ג למשל הרב לוי יצחק הוא בפשטות:

הרס"ג מזכיר את מתן-תורה שאז היו ישראל בדרגת צדיקים, הרב לוי יצחק מזכיר משל מענין לבושים כשהמלך היה ביער (שאינם בגדי מלכות כלל), היינו מאחד שהנהגתו אינה כדבעי...

כאן הוסיף הרבי בהתייחסו לרס"ג: הרס"ג היה איש פלא, כתב כמה ספרים וחיידש ופעל גדולות ונצורות בכל התחומים ושטחי התורה.

עוד ציין הרבי:

בנוגע לעניינינו - בתורת החסידות מביאים כמה וכמה ענינים מרס"ג, ונדפס בספרי פולין שמאמר הבעל-שם טוב עצם כשאתה תופס במקצתו אתה תופס בכולו [=מקורו] הוא מהרס"ג (ועל דרך זה בענין קריעת ים סוף).

בהתוועדות שבת שובה תשל"א (שיחות קודש תשל"א כרך א' עמ' 4 ואילך) התייחס הרבי להצעתו 'שינצלו את הזמן של ראש השנה כדי להזכיר ליהודים אודות העניינים עליהם מזכיר השופר, אשר אחד מהם הוא אשר נזכר בדברי הרס"ג בסידורו'.

וכאן הדגיש:

סידורו של הרס"ג אמנם לא היה מצוי, ולראשונה נמצא בתקופה האחרונה ("באחרית הימים"), אולם האבודרהם הוא ספר מצוי המהווה מקור למנהגי ישראל ובפרט עניני התפילות, ובאבודרהם מובאים גם הדברים שכותב רס"ג בסידורו.

והרבי פירט וביאר בהרחבה את הדברים שנאמרו בשבת קודש פרשת ניצבים-וילך תש"ל.

מניין האותיות בתורה

"ובוודאי ידוע לכבודו אשר התחל מר' סעדיה[ה] גאון, מנו, ספרו והתעסקו, בפירוש מילות בורדות הנמצאות בכתב[ין] הקודש... - כתב הרבי בשנת תש"ג (אגרות קודש כרך א, עמ' קא).

לימים התייחס הרבי לנושא זה בהרחבה בשנת תשמ"ב (שבת קודש פרשת ויקרא - התוועדויות תשמ"ב כרך ב' עמ' 1061):

וכידוע שהרס"ג (כמו עוד גדולי-ישראל) הקדיש מזמנו כדי לספור את מנין האותיות שבתורה, ולא זו בלבד שספר את המספר הכללי דאותיות התורה, אלא הוא גם ספר את מספרם של כל אחד מכו"ב אותיות התורה (מספר אותיות אל"ף שבתורה, מספר אותיות ב"ת, וכיוצא בזה בשאר האותיות)... הרבי הוסיף:

גדולתו של הרס"ג בתורה וכו' - ידועה ומפורסמת לכל, וכידוע שאף-על-פי שנפטר בגיל צעיר, הספיק לכתוב כמה ספרים, ופעל גדולות ונצורות בכל שטחי התורה כולה. ומבלי הבט על גודל מעלתו - הקדיש

אלו שעומדים עדיין לפני ה"תנאים", והם "צריכים לאותו דבר" - עליהם לעשות תשובה באמת, ועל-ידי זה יומשך להם העניין הדרוש להם למטה מעשרה טפחים, כיוון שההעלמות וההסתרים שהיו להם עד עתה בעניין זה, הם בגלל שלא היתה התשובה כדבעי, וממילא על-ידי עניין התשובה באמת יסירו את ההעלמות וההסתרים.

ועל דרך זה לאירך גיסא: ישנם כמה - הלוואי ולא היו כפי שישנם בפועל ("הלוואי וואלט ניט זיין ווי עס איז פאַראַן")... - שעומדים כבר לאחרי הנישואין, ועדיין לא עשו תשובה כדבעי, ולכן יכולים וצריכים הם להשלים זאת עתה, כפתגם והלימוד הידוע³⁷ מעניין "פסח שני": "עס איז ניטאָ קיין פאַרפאַלן" (אין דבר "אבוד"), וכל שלא היה הדבר במזיד ו"להכעיס" - אף פעם לא מאוחר להשלים ולתקן.

- בעניין חיובי הבעל לאשתו ישנה חקירה³⁸ האם החיוב נעשה רק פעם אחת, בשעת הנישואין, אלא שתוקפו הוא למשך כל זמן הנישואין, או שבכל רגע

37) סה"ש תש"א ע' 115 (נעתק ב"היום יום" יד אייר).

38) ראה מפענח צפונות פ"ה סכ"ח. וש"נ. וראה גם תורת מנחם - התוועדויות ח"ז ע' 219.

ורגע נעשה חיוב חדש. ונפקא-מינה במי שיש לו שתי נשים, האם יש דין קדימה לאשתו הראשונה: לאופן הא' - יש לה דין קדימה, כיוון שחיובו אליה קדם; ולאופן הב' אין לה דין קדימה, דמכיוון שהחיוב נעשה בכל רגע מחדש, שתייהן שוות בו.

ובנוגע לענייננו: אלו שבעת הנישואין לא עשו תשובה כדבעי, צריכים להשלים זאת עתה, ועל-ידי זה יפעלו גם על העבר, כיוון שבכוח התשובה לתקן את כל החסרונות, על דרך ש"חכם עוקר את הנדר מעיקרו"³⁹.

ועל-ידי זה תהיה תועלת גם בנוגע לחסרונות בגשמיות, כמו בעניין העדר שלום בית וכדומה, שהם מצד העדר התשובה כדבעי - שכל החסרונות יתמלאו, ועד שישתכחו לגמרי כלא היו, ועל דרך מה שכתוב⁴⁰ "אורך הוי' כי אנפת ביי", שאף-על-פי ש"אנפת ביי", מכל מקום "אורך", כיוון שעניין "אנפת" כלל אינו נרגש עתה, וניכרת הטובה בלבד.

39) מהתוועדות כ' מנחם-אב, ה'תשי"ד.
תורת מנחם כרך יב עמ' 150-157

39) כתובות עד, רע"ב.
40) ישעי' יב, א.

מינוי ל'התקשרות'

אפשר לקבל את גיליון 'התקשרות'

ישירות הביתה באמצעות הדואר

מינוי לשנה: 177 ש"ח (ב-4 תשלומים)

מינוי לחצי שנה: 88 ש"ח (ב-2 תשלומים)

את השם, הכתובת והתשלום יש להעביר לפי הכתובת:

'התקשרות', מחלקת המנויים, ת"ד 14 כפר-חב"ד 60840.

כמו-כן אפשר להירשם בטלפון ולשלם בכרטיס אשראי, בטל' 072-2770130

לזכות את ישראל בגאולה

נישואין הקשורים עם ביאת המשיח

ביום י"ג (גימטריא "אחד") אלול, הוא יום הנישואין של כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו ולפני זה . י"א אלול, יום הנישואין של אביו כ"ק אדמו"ר נ"ע, ושממלא מקומו הוא בנו יחידו כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו, ולאחרי זה ובהמשך לזה . ט"ו אלול, יום התייסדות ישיבת תומכי תמימים (ביום השלישי ד) שבעת ימי המשתה של נישואי כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו (בשנת נז"ת), שממנו באה ההצעה לאביו לייסד הישיבה, ונתמנה עליידי אביו למנהל-פועל של הישיבה:

נישואין של כל אחד ואחד מישראל (גם איש פרטי) הוא עניין הקשור עם הנישואין דכנסת ישראל והקב"ה בימות המשיח, שלכן מסיימים וחותמים שבע ברכות הנישואין בעניין הגאולה: "מהרה כו' ישמע בערי יהודה ובחצוצות ירושלים וגו'", ועל אחת כמה וכמה נישואי נשיאי הדור "הנשיא הוא הכול", ובפרט נשיאי תורת חב"ד, שמגלים פנימיות התורה באופן של הבנה והשגה, ועד לאופן של "פוצו מעינותיך חוצה", שעל-ידי זה אתי מר דא מלכא משיחא.

ובהדגשה יתירה בנישואי כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו, שבהמשך לזה וביחד עם זה היתה התייסדות ישיבת תומכי תמימים...

וגם . . נקראים "חיילי בית דוד" שמנצחים את המעמד ומצב של "חרפו עקבות משיחך", ופועלים התגלות וביאת משיח בן דוד באופן ד"ברוך ה' לעולם אמן ואמן", כלשון הכתוב בסיום וחותם מזמור פ"ט בתהלים.

(משיחת שבת פרשת כ"תצא י"ד אלול תשנ"א, התוועדות תשנ"א כרך ד' עמ' 239-240, בלתי מוגה)

זיכוי וביטול הדין מעל כל יהודי

...וזוהי השייכות לחודש אלול - להיותו חודש ההכנה לקראת ראש-השנה, יום הדין. ובכן, כאשר ישנו דין ומשפט בבית-דין של מעלה, ואמרים להם - "אל תדין את חברך עד שתגיע למקומו":

במחילה מכבודכם, לפני שניגשים אתם לדון את היהודי - רדו נא למקומו של היהודי, בעולם-הזה הגשמי והחומרי, "און מאטערט זיך אפ" (=ותתיגעו) שבעים או שמונים שנה, ואז ... נראה מה יהיה אתכם!! [.] ומכיוון שכן, מה יש לבית-דין של מעלה לבוא ולדון יהודי?!!...

וכאשר מישוהו טוען שצריכים בכל זאת לשמוע את כל הטענות, את דברי הקטיגור והסניגור וכו' - ואמרים לקטיגור: אין לך שום זכות תביעה, שכן אילו היית במקומם, היה מצבך גרוע עשרת מונים! וממילא, יש לסיים את הדין תיכף ומיד, שכן בד בבד עם ההוראה ד"הו מתונים בדין", יש להיזהר מעניין של "עיניו הדין", כך שצריכים תיכף ומיד לזכות את כל-אחד-ואחד מישראל [...]

ופשיטא שצריכים "לזכות את ישראל" בעניין הכי עיקרי - גאולה האמיתית והשלמה עליידי משיח-צדקנו, ובאופן ש"לא עיכבן כהרף עין", במהרה בימינו ממש, ומתוך שמחה וטוב לבב.

(משיחת שבת פרשת כ"תצא י"ד אלול תשמ"ה, התוועדות תשמ"ה כרך ה' עמ' 2904, בלתי מוגה)

רבי סעדיה גאון

"איש פלאי" התבטא עליו הרבי בצינו, כי אף שנפטר בצעירותו

הספיק לפעול גדולות ונצורות בכל שטחי התורה • הקדיש מזמנו

ועסק בעצמו בספירת כל אותיות התורה • לחם בשעתו נגד השוללים

את דברי חז"ל • על שייכותו לבעל-שם-טוב, ועל סידורו שנתגלה רק

באחרית הימים' • ומה היתה השפה הרווחת בזמנו? • רשימה חלקית

"ראה ביאור הרי"פ פערלא לספר-המצוות לרס"ג מצות עשה נט (רסא,ב), שמתעם זה לא מנה הבעל-הלכות-גדולות וסיעתו העשה דזכירת עמלק כי היא בכלל העשה דמחיי"ה (לקוטי שיחות כרך כא עמ' 191 הערה 20).

מאמרו של הרס"ג בספרו "אמונות ודעות" (מאמר שלישי ספ"ז) "אין אומתנו אומה אלא בתורתה" הוזכר בהזדמנויות שונות על-ידי הרבי (ראה לדוגמה: 'תורת מנחם - התוועדות תשי"ט' עמ' 183).

"הגאון" - בפירוש

האבן עזרא

ציין הרבי (לקוטי שיחות כרך כא עמ' 153 בשוליי-הגליון):

בריבוי מקומות בפירושו של רבי אברהם אבן עזרא מובא "הגאון" ולדברי הכל הכוונה להרס"ג.

ולכן למרות שבפירושו לתרומה (כה,מ) יש הסבורים שהכוונה לרב האי גאון על סמך שנמצאו ביטויים קודמים להנ"ל בשו"ת רב האי גאון שהובא בפירוש הר"מ בוטריל לס"י פ"ד מ"ב - [ואף אם תימצא לומר ש"הרב הגאון" פירושו כן] - אין להוציא ה"גאון" דכאן - מפירוש "הגאון" בכל פירושי הראב"ע...

במקום אחר (לקוטי שיחות כרך כא עמ' 192 הע' 34) מציין הרבי: "וגם הרס"ג מנאה במניין הפרשיות (פרשה סא)..."

אחד ממהדירי תורת הרס"ג היה הרב ירוחם פישל פערלא, והרבי מרבה לצטטו בשיחותיו:

מסע התעוררות לתיקון

'מיהו יהודי' על יסוד דבריו

וכך כתב הרבי בימי הסליחות תש"ל (אגרות קודש כרך כו עמ' תפג):

והרי גם תקיעת שופר בראש השנה מדגישה עוד הפעם ועוד הפעם ענין יחודו ואחדותו של עמנו בני-ישראל, וכדברי רבינו בענין סעדי[ה] גאון, אשר לחם בשעתו נגד אלו שאחזו בתנ"ך ושללו דברי חכמינו ז"ל בטענה הידועה אשר נשתנו העתים ונשתנו השכלים ונשתנה הטבע, כולל טבע עמ"ישראל, והרס"ג כותב בסידורו שמועניני תקיעת שופר בראש השנה להזכיר לכל אחד ואחד על קול השופר שנשמע קודם מתן תורה ועל התורה ומעמד הר סיני, אשר הנקודה בזה היא, בסגנון התפילה, ובנו בחרת מכל עם ולשון.

המשך מעניין למכתב זה היה בהתוועדות שבת קודש פרשת ניצבים-וילך תש"ל. אז הורה הרבי כי לאור דברי הרס"ג הוא מציע שבימי ראש